

INTERNAATKOOL OLI OMA AJA LAPS

Rakvere Internaatkool asutati 1956. aastal Rakvere Õpetajate Seminari majas Piiri tn. 8. Kool oli kodune ja lastesõbralik. Ent ta oli oma aja laps ja lõpetas tegevuse 1979. aastal. Aeg oli edasi läinud. 13. veebruaril tulevad endised õpetajad, kasvatajad ja õpilased jälle kokku.

Kilde

1956. aasta juulis, pärast sõjaväest vabanemist, läksime Hans Konistiga oma vana kooli juurde, lihtsalt vaatama. Direktor Jüri Kipper oli meid nähes väga rõõmus ja teatas, et peame tulema tööle uude kooli, mida nimetatakse internaatkooliks. Temast pidi saama uue kooli direktor. „On vaja palju mehi, eriti ohvitseri. Alguses tuleb suur sõda.“ Suur sõda tuliigi...

Mina olin III – IV klasside poiste kasvataja. Poisse oli rühmas ligi 40. Enamik sellised, kes polnud eelmisel aastal koolis käinud, või „istujad“.

Esimese veerandi lõpuks oli õppeedukuse protsent 25, kolmveerandil kahed tunnistusel. Mõni teatas otse, et ei kavatsegi õppida. Teisest veerandist alates läks lahti totaalne õppimine. Õppetund algas kohe pärast lõunasööki ja kestis seni, kuni iga poiss oli ära vastanud järgmise päeva ained. Klassist välja sai ainult vahetunniks ja söögiajaks. Mõni poiss istus nii magamaminekuni. Kuu aja pärast hakkasime analüüsima. Kellel kahtesid polnud, tulid õppetundi kell 17 ja õppisid kuni 21–ni. „Kõvemad vennad“ ei hakanud õppima enne, kui olid jäänud nelja–viiekesi. Uueks aastaks olid kahed ainult ühel poisil, kes oli juba 14 aastat vana... See mees IV klassi ei lõpetanudki.

Rajooni suusavõistlustele viisid Uno ja Vaike Aavola hea võistkonna. Esimesel päeval läks meie lastel väga hästi. Enamik sai diplomi ja võis loota, et võidame ka kokkuvõttes. Pühapäeva hommikul läksid Uno ja Vaike võistlejatega Tammikusse. Heljo Ristoja (Lahi) ja mina kutsusime

kõik ülejäänud samuti kaasa. Paigutasime lapsed raja äärde, eriti tihedalt pikale finišitõusule. Lapsed ergutasid võistlejaid hoolega. Viimane oli teatesõit ja meie Sulev tuli raskel tõusul teise või kolmandana. Sellest sõidust olenes, kas meie kool tuleb üldvõitjaks või ei. „Su–lev, Su–lev!“ karjusid poisid ja tüdrukud nii kõvasti kui kõi võisid. Sulev lõpetaski esimesena. Hiljem tulid meilt ka Eesti meistrid...

Pärast ühe seitsmenda klassi esimest keemiatundi, mis millegipärast oli õpetajatetoa kõrval klassis, tuli minu juurde Indrek. „Mida ma pean tegema, et keemikuks saada?“ Vastasin muidugi, et tuleb keemiat teistest paremini õppida. Varsti sai ta keemiakabineti võtmed ja lõhkus aasta jooksul üsna palju klaasnõusid. Iga kord oli järgmisel hommikul sedel eseme nimetusega laua peal. Aga Indrek on praegu keemik...

Kui programmõpe moodi läks, kuid vahendeid selleks kusaigil ei saanud, tegin X klassile keemiaprogrammi ise. Kes selles klassis olid, mäletavad. Igaüks õppis ise, tegi katsed, millal jõudis, lahendas ülesanded tunnis või öhtul internaadis. Vastata tuli kindlaks kuupäevaks või veidi varem. Õpilastele see meeldis. Jüri sai keemia

1. maiks vastatud ja rohkem ta sellel õppeaastal keemiatundi ei tulnud, vaid parandas oma eesti keele hinnet. Haridusminister Eison, kes ka ühes tunnis oli, ei pidanud seda üldse tunniks. „Üks on laborandi ruumis ja sobrib midagi kapis, teine teeb oma laua peal katseid, kolmas vahib oma õpikut või vihikut, neljas seletab midagi vaikselt õpetajaga... Järgmisest sügisest keelati programmõpe ära, sest õpilased peavad tunnis kõik korruga ühte ja sama tegema...“

Minu klassile meeldis igal kevadel Vainupeal käia. Kevadel jälgisime looduse arengut, sügisel saatsime luiki ära. Lõkkeaugus oli väga romantiline istuda või pikutada, rõõvlipraadi teha ja läbi sanglepavõrade tähti vahtida. Lapsed määrasid kokad, puulõhkujad, tuletegiid, laohoidja ja koristajad juba linnas. Vainupeal ei olnud enam sellega jagelemist. Jüri oli esimesel korral kamina juures õõ läbi ja uinus alles hommikusöögiajaks.

Naturalistide ringi poisid moodustasid kaks brigaadi, kes kordamööda küülikuid söötsid ja puure puhastasid. Brigadirid jälgisid töö korralikkust. Ainsaks preemiaks selle eest oli nn. küülikupidu talvel, kui kokad igale poisile küüliku praadisid. Praad söödi

koos elavnurgas, mis üle jäi, sellega kositati sõpru internaadis.

Naturalistide ringi liikmed hooldasid kordamööda elavnurka. Korrapidaja söötis kalad, kanaarilinnud ja papagoide, kastis lilled ja vastutas korra eest ka sel ajal, kui teised vabal ajal elavnurka tulid. Igal akvaariumil oli oma hooldaja, kes jälgis kalade arengut, puhastas põhja ja valas vett juurde.

Töökoosolekud olid iga esmaspäeva öhtul kell kaheksa. Kes kolm korda põhjusest puudus, tõmmati nimekirjast maha. Nii jäid ainult need, kellele töesti asja vastu huvi. Kui üks Tallinnast toodud Kotkas koridori akvaariumist kala kinni püüdis ja praadima hakkas, tegid poisid temaga „seitse imet“ ja võtsid Kotkal pikaks ajaks kalaisu.

Kui elavnurgas makropoodid kudema valmistusid, töid Reet ja Päivi internaadist vana diivani ning valvasid kordamööda, kuni pulmamäng algas. Värvimäng kudemise ajal tasus ära öise ülevaloleku. Poisid õpetasid noortele isastele kanaarilindudele heliplaadilt teiste lindude laulu. Selgeks õpetasid... Paar poissi kontrollisid Mendeli seaduste kehtivust hallide ja kollaste gupide paljundamise abil.

Mitmel suvel tegime ringi ümber Eesti autostopiga. Matsalus rõngastasime linde, Toris vaatasime ilusaid hobuseid, Otepääl küülikufarmi. Magasime telkides, mis seljas kaasa olime vedanud. Päevas käisime kuni 40 km. Inimesed olid sel ajal nii ausad, et töid Tori kaupluse trepile unustatud fotoaparaadi meile Vändraste järle.

Internaatkoolis oli kambavaim kõvem kui mujal. Ühest klassist läks kuus poissi TPI–sse chitust õppima. Mind rõõmustas see, et kõik said sisseastumiseksami keemias viie. Kõik nad on praegu insenerid ja sugugi mitte kehvad. Kunagi lugesin kokku, mitu naturalistide ringi liiget on saanud kõrghariduse bioloogias, keemias, agronoomias, zootehnikas või meditsiinis. Sain üle kahekümne.

Haridusministeeriumil oli tava kontrollida lõpuklasside võimeid kehalises kasvatuses. Kaugushüppes oli poiste kõige kehvem tulemus 4 m 80 cm. Seda ei peetud võimalikuks ja ministeeriumist tuli ametnik asja üle kontrollima. Uno Aavola ässitas poisse, et tema andmeid ei usutud. Seekord oli halvimgi tulemus üle viie meetri, parim rajoonirekordist parem. Tallinna mees oli nõrduinud...

Poisid ei tahtnud rahvatantsu tantsida. Maie Orav oli nendega igaveses hädas. Mina tassisin poisid internaadist aulasse ja istusin ukse juurde... Tantsupeol anti Kaljole „parima härja“ diplom ja üksmeelne arvamus oli, et tantsime edasi. Oleg käib praegugi koos abikaasaga oma asutuse töötajate eest salaja teises asutuses tantsimas.

Jaen õpetas kõik oma klassi poisid pilli mängima. Öösiti kirjutas raadiost kuulmise järgi noote ja tuli oma orkestriga Eestis kolmandaks. Televisiooni mängima lasti nad siis, kui juuksed olid küllalt pikaks kasvanud. Ka minu klassi poisid löid orkestri, said ülevaatusel avaliku esinemise loa ja teenisid endale lõpuülikonna raha.

1979. aasta talvel tuli kooli vaatama uus haridusminister Gretškina. Temale ei meeldinud meie internaat, klassid ega poiste tehtud klaastahvlid. Koridoris olid üleliigsed kalad ja papagoide... Mõni aeg hiljem saime teada, et kool likvideeritakse...

Tiit Aruste